Miksi sarjakuvat eivät kiinnosta?

1.11.2022

Nuoret lukevat yhä vähemmän. Internet, pelit ja muu viihde vie aikaa lukemiselta ja moni nuori ei tartu kirjaan. Vielä joku aika sitten sarjakuvat aktivoivat sellaisiakin nuoria lukemaan, joille pelkkää tekstiä täynnä oleva romaani ei maistunut. Nykyisin nuoret kuitenkin lukevat yhä vähemmän myös sarjakuvia. Ennen muuta painettu sarjakuvalehti tai –albumi on jäänyt muun viihteen jalkoihin.

”Voi kuinka käy Jaskan ja Ressun?”*

Vielä 2000-luvun vaihteessa sarjakuvat kuluivat nuorten käsissä ja esimerkiksi 1970- ja 1980-luvuilla markkinoilla oli eri lehtiä ja albumeita – seikkailuja ja huumoria moneen makuun. Vielä 1970-luvulla sarjakuviin saatettiin suhtautua kriittisesti ja jopa paheksuen. Monelle ne olivat kuitenkin portti lukemisen maailmaan. Suomen suosituimmaksi aikakauslehdeksi mainostettu Aku Ankka on myös opettanut useat sukupolvet lukemaan ja se on ollut osa suomalaista sarjakuvakulttuuria aina vuodesta 1952 saakka. Aku Ankka onkin pitkään ollut monelle lapselle se ensi kosketus sarjakuvien maailmaan.

Vielä nykyäänkin Aku pitää pintansa ja sitä tilataan moniin suomalaisiin koteihin. Tarinat tosin ovat muuttuneet ja Akun ja kumppaneiden hahmo on 2000-luvulla aivan erilainen jopa luonteeltaan kuin esimerkiksi Carl Barksin piirtämissä sarjoissa. Moni muu sarjakuva sen sijaan on jäänyt unholaan – Jaska Jokunen on monille tämän päivän lapsille täysin vieras. Sama pätee useisiin muihin sarjakuvataiteen klassikoihin.

”Hei lue taas Ankkaa, mami”*

Mihin ovat kadonneet Masit, Busterit, Pyhimykset, Alixit, Corto Malteset ja monet muut nykylasten vanhempien ahmimat sarjakuvat kauppojen hyllyiltä ja kioskeista? Toki edelleen ilmestyy kokoomajulkaisuja, mutta harva lehti kolahtaa tilaajalle viikon tai kahden välein postiluukkuun. Tuntuu siltä, että sarjakuva on pikkuhiljaa muodostunut vanhempien ikäluokkien suosimaksi kulttuurin osa-alueeksi, johon nuoret eivät syty.

Poikkeuksen tästä ovat viime vuosina tehneet japanilaiset mangat, jotka Japani-boomin myötä ovat saaneet suosiota Suomessakin. Meillä ne ovat ensisijaisesti nuorten suosimaa ajanvietettä, Japanissa osa mangasta on suunnattu puhtaasti aikuisille. Tokiolaisessa ruuhkametrossa saattaakin usein nähdä virkamiehen manga-albumi kädessään.

Albumille ei, webbisarjikselle kyllä

Webcomics on uudehko ilmiö ja yhä useammat nuoret lukevat verkosta sarjakuvia vaikka perinteiset albumit ja lehdet eivöt niin kiinnosta heitä. Verkon sarjakuvia julkaisevat monet hieman tuntemattomammat piirtäjät ja vaihtoehtokulttuuri elää netissä. Toki moni isokin kustantaja, kuten Aku Ankka, julkaisee tuotantoaan myös verkossa vaikka painopiste on perinteisessä sarjakuvassa.

Kysymys onkin siitä, että tuleeko verkosta uusi foorumi sarjakuvalle ja syrjäyttääkö se perinteiset lehdet ja albumit? Vanhempi sarjakuvista pitävä väki haluaa edelleen Lucky Lukensa ja muut klassikot painettuina. uutta, tuoretta sarjakuvaa sen sijaan löytyy verkosta ja se kiinnostaa nuoria.

*=Lainaus Hectorin kappaleesta Sarjakuva-rock.

Ari Haasio, yliopettaja, kirjasto- ja tietopalveluala